

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De iudicijs & foro compet. Consilium LXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

privilegio expresse renunciatum sit, d. l. si fideiussor in fin. princ. ff. Qui satis. cog. cum & iudicio litat, qui comparet, & privilegium suum allegat l. si quis ex aliena de iudic. Unde etiam est, quod Venerabilis Dominus Officialis relaxando hoc arrestum sub hac cautione expresse adiecerit, de stando iur coram eo iudice, qui huius causa index competens declarabitur: per quod decretum tolluntur omnes cavillationes, quæ de seriis proposita hac exceptione exemptionis & prorogata jurisdictione Venerabilis Domini Officialis proponuntur.

Sic concludentes, partes Venerabilis Domini Officialis esse, ut decernat se non esse causam & partium huiusmodi iudicem competentem.

De iudicijs & foro compet.

S V M M A R I V M.

Iurisdictio ordinaria quoad monachum exemptum.

1. Monachus ad curatum beneficium presentatus, an possit per Abbatem revocari sine consensu diocesis.
2. Iurisdictio incompententia continet insanabilem nullitatem.
3. Privilegiatus citatus comparere, & de privilegio excipere debet.
4. Clausula iustificatoria in precepto omittitur vitia preceptum.
5. Ordinarius non supplet negligentiam exemptorum.
6. Ordinarius potius ordinarius, quam delegatus potestate procedere presumitur.
7. Monachus servo ac filio fam. comparatur, & de iniuria non agit contra suum prelatum.
8. Servo inhumaniter tractato etiam adversus dominum succurritur.
9. Monachus a suo Prelato male tractatus apud quem conquiri possit.
10. Ordinarius exemptorum privilegia deferre debet.
11. Presentatus a Prelato regulari ad Ecclesiam parochialem non potest per eundem sine consensu Episcopi inde removeri.
12. Intellectus c. i. De Capell. monach. lib. 6.
13. Vicarij monachi non sunt perpetui.
14. Monacho beneficium perpetuo committi non debet.
15. Monacho facta provisio, non expresse, quod sit Monachus non valet.
16. Monachorum beneficia sunt manualia.
17. Monachus Ecclesie alicui prefectus non desinit esse obedientiarus.
18. Exempti multis modis gravantur ab Ordinarijs.
19. Statutum, ut non liceat Monachum ad suum Monasterium revocare, non valet.
20. Verba statutorum ad intellectum iuris communis trahenda.
21. Arresta & sequestra iuri communi repugnant.
22. Brachium faculare quando invocandum.

CONSILIVM LXV.

RIGOROSA admodum, & sine iuris ac praxis intellectu composita, nullitatique vizio obnoxia sunt iura arrestatoriales, inhibitoriales, tacite citatoriales, & brachij secularis invocatoriales, quæ sub nomine Re-

verendissimi D. Episcopi Namurcensis adversus Reverendum Dominum Abbatem & Monasterium Bonæ spei Ordinis Præmonstratensis duodecimæ mensis Augusti novissimè præteriti decretæ, expeditæ, & executioni mandatæ sunt; ob eam prætextam causam, quod idem Reverendus D. Abbas fratrem Augustinum Gaurensensem suum, dictique sui Monasterij Religiosum, Pastorem, seu Curatum parochialis Ecclesie de Corcelles Namurcensis diocesis, ex dicta parochiali Ecclesia ad suum Monasterium revocaverit, revocatum apprehendi, & carceri cum mala tractatione includi fecerit; ex ea causa, quod idem Frater Augustinus dicti Monasterij colonum quendam in ius coram Officiali Namurcensi ob denegatam seu dilatam solutionem ejusdem annui redditus, ei (ut pratenditur) ratione dictæ parochialis Ecclesie debiti, pertraxerit; quo ipso eadem literæ asserunt jurisdictionem dicti D. Episcopi multipliciter lædi. Quæ dictarum literarum vitia paucis detegendo, initiumque à nullitate faciendo, hoc in primis proponitur, * in nullam in quocumque Iudicis seu superioris precepto, vel alio actu judiciali, seu jurisdictionali, maiorem esse nullitatem, quam quæ ex defectu jurisdictionis causatur: quippe impune non paretor iudici non tantum qui extra suum territorium, sed & qui supra suam jurisdictionem ius dicit, l. ult. de iuris. om. iudic. l. non videtur. De. iud. laic. Sebast. Vantius de nullitat. tit. de nullit. ex defectu iuris. Unde quicquid ab incompetente iudice judicialiter vel extrajudicialiter statuitur, decernitur, mandatur, aut iudicatur, pro non acto est, l. x. C. si a. non com. per. iud. nec quemquam constringit, l. ult. C. d. r. l. privatorum. C. de iuris. om. iud. Cum igitur per notoria privilegia Apostolica totus Ordo Canoniorum regularium Præmonstratensium in capite & membris, suisque bonis omnibus sit exemptus à jurisdictione ordinaria & immediate subiectus Sedi Apostolicæ, sequitur, quod ex ordinaria dicti Episcopi jurisdictione nihil adversus illum seu illa statui possit.

Et quamvis alijs Ordinarij Iudicis citatio adversus exemptum seu privilegiatum hoc saltem arctet citatum, ut comparere, & privilegium suum allegare debeat, & sic à necessitate ulterius comparendi iudicemque agnoscendi liberetur, l. si quis ex aliena de iudic. c. Cum persona De privil. lib. 6. coque id non faciente, acta per iudicem quamvis in specie incompetente propter fundamentum generalis iurisdictionis, non sint ipso iure nulla, Casiren. in d. l. si quis ex aliena: non arctat tamen perinde aut constringit illum, cuius exemptio est notoria, & quam iudex nullâ probabilitate potest ignorare, laic. Ioan. Andr. in c. Scienti. De R. l. lib. 6. Qualis proculdubio est exemptio Ordini Præmonstratensi concessa; cuius ignorantiam neque R. mus Episcopus, neque eius Officialis in magno & longo usu prætereundere possunt. Cum alioqui res hic excedat terminos nudæ simplicisque citationis per ius iudicis ordinario permittæ (in quantum periculi aut incommodi non consistit) sed habet longiorem in iurisdictione progressum, per sequestrationem fructuum & reddituum dicti Reverendi D. Abbatis, & sui Monasterij, * idque adhuc nullâ iustificatoriâ clausulâ ipsidem literis

literis inserta, cujus omisso huiusmodi poenalia praecepta, seu executiva mandata, cum ab illis iudex litis initium facit, omnino vitiat, *Castrum. in l. De pupillo. §. Memisse nu. 4. de novi oper. nunc. Ioan. de Amicis cons. 15. Magnifice Domine nu. 4. Steph. Bertrand. cons. 156. Præcepta que vol. 3. part. 2. repetitio cons. 155. vol. 5.* Quæ clausula iustificatoria si iussit his literis inserta, & sic Domino Abbati facta potestas dicendi aut allegandi causas & rationes, cur huiusmodi arrestum fieri, aut idem Abbas Procuratori fiscali super præteritis excessibus respondere non deberet; ex comparitione & oppositione D. Abbatis res hæc pro nuda & simplici citatione haberi potuisset, *DD. in d. §. Memisse. Bald. in l. 2. nu. 7. versic. venio ad citationem C. de Episc. audien. Ad quam idem Abbas facillimè potuisset citationis jurisdictionem declinare ex allegatione & probatione suæ exemptionis per exhibitionem Bullarum Apostolicarum: quia exemptio ordinario iudici omnem jurisdictionem in exemptum eripit, & maxime in delictis & excessibus; etiam exemptus delictum commississe dicatur in rem non exemptam. † Vnde est quod Ordinarius ex ordinaria sua potestate non possit supplere negligentiam Prælati exempti, sed delegatæ seu Apostolicæ *Clement. 1. De supplend. neglig. Prælat. id quod Ioannes de Imola à negligentia extendit ad alia, in d. Clem. 1. nu. 8.**

Cum igitur hæc literæ ex ordinaria potestate sint decreta, nullâ factâ mentione Apostolicæ seu delegatæ, ex defectu talis jurisdictionis in exemptum censeri debent nullæ: nam id omnino necesse est, cum ex discrimine & differentia qualitatis modus jurisdictionis dependeat. * Ut enim naturalis seu communis & ordinaria causa in quocumque dubio, & in plures partes propendente actu, potius quam accidentaria seu extraordinaria præsumitur, *l. Qui habet de iur. præsertim ubi naturalis & accidentariæ concursus non permittitur, gloss. in d. l. Qui habet in verb. cum magis: ita quoque in exercitio jurisdictionis, concurrente in eundem iudicem ordinariâ & delegatâ potestate, præsumitur potius ordinariæ exercitium, quam delegatâ tamquam accidentariæ jurisdictionis; & iudicem utraq; hâc qualitate præditum potius ut ordinarium, quam ut delegatum actum jurisdictionalem facere per respectum ad naturalem seu ordinariam potius, quam accidentalem & extraordinariam potestatem, *Andr. Barbatus consil. 88. Mibi videtur nu. 15. vol. 3.* Vnde est quod Fredericus de Senis *cons. 130. Factum est tale, quidam dominus nu. 3.* aperit scribat, processum Episcopi seu ejus Vicarii habentis ordinariam & Apostolicam auctoritatem, non tantum ex speciali Pontificis delegatione, sed etiam ex generali Canonis dispositione (ut in multis casibus id ita constitutum est, *Clem. Quia contingit De relig. domib. Clement. 1. De suppl. neglig. Prælat.*) esse omnino nullum, si cum illum ordinariâ potestate facere non potest, eundem faciat nullâ qualitate expressâ; ob id, quod nullâ expressione factâ censeatur actum facere suâ ordinariâ, non alienâ delegatâ potestate. Ex qua ordinariâ cum non possit in proposito R. mus Episcopus aliquid in dictum Abbatem, aut ejus bona facere, propter notorium illorum exemptionem, & non contra,*

quod ex delegata seu Apostolica voluerit, detegitur aperta pugna inter voluntatē & potestatem: quod enim vult ex ordinaria potestate, non potest; & quod potest, se velle non declarat. *Cum super De off. & potest. ind. deleg. l. Multum interest C. Si quis alteri vel sibi &c.* Non voluit autem R. mus Dominum Episcopum uti delegatâ potestate, verba dictarum literarum manifestius demonstrant per hoc inter alia, quod causam hujus arresti, inhibitionis, & processus super excessibus fundet, super assertionem & vindicationem suæ ordinariæ jurisdictionis, quam præterit lē di per D. Abbatis hoc factum circa suum Religiosum ob colopum in ius coram suo Officiali vocatum; item per hoc, quod præterat D. Abbatem contravenisse statutis synodalibus Archiepiscopatus Cameracensis, quæ ordinariam, non Apostolicam seu delegatam jurisdictionem contingunt; cui ordinariæ jurisdictioni cum præfatus Abbas, eiusque Monasterium ac bona subiecta non sint, nihil potest contra illum auctoritate ordinariâ dicti Episcopi statui aut decerni: sed si ea in parte quicquam per dictum D. Abbatem peccatum aut excessum existimari posset, deberet de ea re Abbas coram suo superiore, cui subiacet, conveniri; & minime in causam trahi coram dicti R. mi Episcopi Officiali iudice per omnia illi incompetente. Tantoque minus, quod præfatus R. mus Episcopus per huiusmodi arrestum, & criminalem velut processum procedat ob iniuriam, quam præterit D. Abbatem præfato fratri Augustino suo Religioso per dictam apprehensionem, & incarcerationem fecisse; & id quidem discessit & directis his verbis: *Dones & quousque dictus D. Abbas iniurias dicto Fratri Augustino illatas realiter & cum effectu reparaverit, & cautionem dederit de ulterius ipsum non molestando aut inquietando: in quo sanè latet magna juris imperitia.*

Est enim indubitati juris Monachum servo, aut saltem filio-familias æquiparari, & ad illorum conditionem redactum esse, *Innoc. in c. Cum olim de privileg. Barr. in l. 1. de stipulat. servit. nu. 3. DD. in c. In presentia de probat. Bald. & alij in l. pro nobis C. de Episc. & cler. Barr. & alij in l. 1. de vulg. & pupil. subit. ac proinde ut filius-familias, multo minus servus, nullam actionem aut querelam iniuriarum adversus patrem aut dominum habet, etiam si atrox sit injuria, *l. Prator edixit. §. sed & si quis ex literis. Demur.* ita multo minus Monachus in potestatem sui Prælati redactus, qui propter bonum obedientie, cujus vinculum ætius illi inicit professionem monasticam, non potest cõqueri de aliqua injuria sibi per suum superiorem illata: cum quicquid illi per superiorem fit aut iniungitur, præsumatur pro salute factum & iniunctum, *cap. Reprehensibilis in fine de appellat.* Et adeo quidem ut nec magis ei liceat tunc, cum aliquo modo per suum Prælatum velut manumissus est, hoc est, ad Prioratum aliquem aut curatam Ecclesiam translatus est enim eo casu Religiosus similis literto, cui non permittitur iniuriarum actio adversus suum patronum, nisi ob atrocem injuriam, etiam si flagris & verberibus mediocriter per eum pulsatus, imò etiam vulneratus fuerit, *l. Prator §. præterea vers. sed si flagru.* † Verum quidem est, etiam servum nimis ignominiose, omnia intolerabilique asperitate per 7 domi-*

dominum male tractatum, adversus dominum au-
diri, §. sed & maior asperitas insit. De his qui sui vel
alieni iur. & in plerisque alijs causis servum adver-
sus dominum in iudicio consistere posse, l. Vix cer-
tus v. De iudic. ut idem quoque monacho adversus
suum Prælatum, si pessime ab eo tractetur, per-
mittendum esse videatur, Baldus & Castren. in d. l.
Vix certus Ioan. Faber in §. sed hoc tempore insit. De
his, qui sui vel al. iur. sunt; imò eo casu per Abbatem
hæis expensæ illi etiam ministrari debeant, sicut
generaliter tradit Ioannes Faber, in d. §. sed hoc
tempore sub fin. cuicumque subiecto permittendum
id esse, ut ubi durius tractatur per suum Superio-
rem, ad servitium id reputari possit, adeoque eo
casu subiectum eximi à subiectione & iurisdictione
illius, & ea in parte per iudicem ex officio sic gra-
vato & oppresso succurrendum & providendum
esse, l. Illius. §. ne potentiores. de off. præfatus: sed
inde non coniequitur, quod præfatus Rmus Epi-
scopus, aut ejus Officialis se huic rei interponere
8 debeat vel possit. Permittitur quidem id etiam
monacho, non apud quemvis iudicem, sed compe-
tentem; apud eum scilicet, qui Abbatis superior
& competens iudex est: huic enim rectè supplica-
re potest Monachus, si exorbitantius à suo Prælate
male tractetur; vel si irrationabiliter à cura, cui
præfectus fuit, ad monasterium revocetur, Ioan.
Andree & Geminian. in c. Cum singula de præben. lib. 6.
Ioan. de Imola in Clem. 1. in 44. De supplend. neglig.
prælat.

Cum ergo neque Rmus D. Episcopus, neque
ejus Officialis ex ordinaria iurisdictione sint præfa-
to D. Abbati notoriè exempto competentes iudi-
ces, non potest hic Frater Augustinus ad eos con-
tra proprium Abbatem recursum habere, multò
minus illi se huic rei ultro interponere, sed debet
hæc res ad superiorem Ordinis, aut saltem ad Se-
dem Apostolicam deferri, quibus hic Abbas, &
ejus Monasterium subiacent: potissimum quia hoc
factum, quod in dictis literis pro causa excessus
assumitur, non concernat exercitium curæ anima-
rum; respectu cuius etiam Episcopus se intrinsece
9 aliquo modo possit, ultra tamen nihil potest,
sed debet Apostolicis privilegijs, quibus nituntur
exemptiones ab ordinaria potestate, in ceteris re-
verenter deferre, & nullam in exemptos iurisdic-
tionem usurpare, vel exercere, d. c. Cum capella c.
Ex ore de privileg. c. Per exemptionem De privileg. lib. 6.
Ut proinde etiam in dictis arrestatoribus literis
male assumatur, quod dictus Frater Augustinus
Episcopali iurisdictioni in omnibus & per omnia
sit subiectus. Cum igitur hæc apprehensio, & in-
carceratio hujus Monachi non respiciat aliquo
modo curam, seu exercitium curæ de Corcelles,
sed ejus inobedientiam, quod (ut habent dictæ
literæ) præsumpsit sine consensu, imò contra
prohibitionem sui Abbatis in jus trahere colonum
dicti Monasterij, & id quidem contra expressa, &
per Sedem Apostolicam multipliciter confirmata,
imò illius auctoritate facta statuta, inter alia sta-
tuentia, ne Religiosi Ecclesijs parochialibus præ-
fecti lites intentent contra aliquos, multò minus
contra proprios Abbates, aut eorum colonos seu
decimatores, nisi de consensu Abbatis proprii &
domus vel superioris, & coram Conservatore pri-

villegiorum Apostolicorum; debuit, & potuit hæc
illius contumacia, apprehensio, & incarceratione
pro discretione proprii sui Prælati coerceri:
cui se Rmus Episcopus quoquo modo immiscere
non debuit, nec potuit, cum id sit supra ejus iurisdic-
tionem respectu personarum, in quas nullam
potestatem habet, nisi quoad exercitium curæ ani-
marum; ratione cuius superioritatem & iurisdic-
tionem dumtaxat habet c. 1. de capell. monach.
lib. 6.

Probabilior est alia causa, quæ in narrativa 10
parte dictarum literarum proponitur, quod Re-
verendus D. Abbas contra statuta diocesis Cam-
meracensis dictum Fratrem Augustinum ad suum
Monasterium revocaverit; quati id eidem Domi-
no Abbati non licuerit, propter Bonifacij Octavi
Papæ constitutionem in d. cap. 1. de capell. monach.
lib. 6. quæ constitutum est, quod presbyteri, qui ad
curam populi per Monachos in eorum Ecclesijs præsentan-
tur Episcopis, & insinuantur ab ipsis (cum debeant esse
perpetui) consuetudine, vel statuto quovis contrario non
obstante, ab eisdem nequeant Ecclesijs, (nisi per Episcopos
ex causa rationabili) amoveri. Ad cuius confirmatio-
nem ultra jus commune in dictis literis adjicitur
quoque Capitulum ex statutis Synodalibus Ar-
chiepiscopatus provincie Cameracensis (sub qua
est Episcopus Namurcensis) quo statui c. 6. de
ministr. Eccles. dicunt Abbates, qui suos Religio-
sos Episcopo diocesano loci pro cura animarum
in ejus diocesi exercenda præsentant ad benefi-
cia curata, non posse Religiosos hujusmodi diocesa-
no invito, & sine ejus consensu ad sua beneficia
revocare. Probabilior quidem in aspectu, sed non
perinde in recessu verior aut justior est hæc causa:

* nam in primis quod ad Bonifacianam consti-
tutionem in d. c. 1. attinet, loquitur illa de presby-
teris secularibus, qui ad Ecclesias Monasterio seu
alijs exemptis locis incorporatas, ad curam paro-
chiale Episcopo præsentantur; eoque sensu fo-
annes Monachi dictam constitutionem accipit, in
d. c. 1. Cujus rationem hanc addert Ioannes Imo-
lensis, in d. Clem. 1. de supplend. neglig. prælat. nu. 45.
quod presbyteri seculares amoti à beneficio, in
quo semel instituti fuerunt, quod se conferant,
non habent; aliter quam monachi presbyteri, qui
ad suum claustrum seu Monasterium revocari pos-
sunt, & revocati extra provisionem non sunt, sed
provisione sui Monasterij gaudent; ita ut cum in
Religioso revocatio locum habere possit, non in
clerico seu presbytero seculari, qui de claustro seu
Monasterio non est, nec illius obedientiarius, ma-
jor & proclivior sit potestas revocandi Monachi,
quam clerici secularis. Vnde non sine mysterio in
dicta Bonifaciana constitutione, dicitur non de
non revocandis presbyteris, sed de non amoven-
dis, quasi facilior sit revocatio, quam amotio. Nec
sanè mirum si monachus facilis à cura domum
revocari possit, cum ut nihil proprii habere potest,
ita non conveniat eum esse perpetuum; † ideo-
que Agidius Bellamera scripsit decis. 702. Supposit-
ro. quod quavis Vicarij constituti in Ecclesijs
incorporatis sint perpetui, propter institutionem
Episcopi, id tamen ad seculares restringendum sit
Vicarios, non ad proprios Monasterij, seu Abbatis
præsentantis Monachos: quippe proprius Mona-
chus

- chus sic presentatus non liberatur, nec absolvitur à iugo & obedientia sui claustrii; & ob id adhuc claustralis & obedientiarius dicitur, & habetur, *Freder. de Senis conf. 134. Casus talis est.* Quæ causa est, quod nulli Religioso aliquod beneficium perpetuo retinendum seu possidendum committitur; sed sic semper, ut per suum superiorem quancumque, saltem ex rationabili causa, revocari possit, c. *Cum ad Monasterium §. tales, c. 2. §. priores, de statu monach.* Irrevocabilitas namque aliquo modo professioni Monachi repugnare videtur. * Ex quo est, quod confirmatio, quam
- 14 Monachus à Papa impetrat super administratione Prioratus, aut alterius beneficii, non expressio, quod sit regularis seu Monachus, non valeat ut surreptitia; & si id expressit, præsumatur falsa, c. *ad nostram, c. Porcella de confirm. utili & inus.* Imò quod magis est, si ex Abbatis seu alterius regularis Prælati negligentia collatio alienius beneficii, vel Ecclesiæ, Monacho seu regulari conferri soliti, fiat iure devoluto per Episcopum, sive suū in non exemptis, sive Apostolicæ potestate in exemptis Monacho, dicto Abbati seu Prælati subiecto, is nihil magis sit perpetuus, & irrevocabilis, sed vocari liberè per suum Prælaturam ad claustrum revocari ex Clementis Quinti constitutione, in *Clem. 1. de supplen. negl. pralat.* * Ad cuius constitutionis interpretationem Cardinalis Zabarella in d. *Clemen. 1. §. præmissa nu. 7.* docet huiusmodi Monachorum beneficia manualia dici, & velut ad beneplacitum conferri, *benedict. Capra d. conclus. 73. nu. 4.* & non tam esse beneficia, quam obedientias, c. *2. versic. prius de statu monach.* ob id, quod & in acceptando, & in dimittendo illas, obedire debeant, & obediendo revocati sine tergiversatione inde recedere. † Verum quidem est
- 16 Ioannem Andreæ, in d. c. 1. *de capell. monach.* (reprobata sententiâ Ioannis de Deo *quæst. 37.* existimantis, dictam Bonifacianam constitutionem dumtaxat loqui de presbyteris non monachis) putare discrimen non esse constituendum inter presbyteros seculares & Monachos; eaque in re eum sequi Geminianum, in d. c. 1. *nu. 7.* & Philippum Francum, *ibid. nu. 5.* ob id, quod dicta constitutio indistinctè, seu indefinite loquatur de presbyteris à monachis presentatis, & per Episcopum institutis; ideoque generaliter tam de Monachis quam secularibus presbyteris accipi debeat, *benedict. Capra in regulis d. conclus. 73.* sed ratio rei subiectæ postulat, ut quamdiu Monachus quamvis presbyter manet sui claustrii, seu prælati obedientiarius, tam diu stet & cadat dominio suo, & ex obedientiæ necessitate, quæ illum ut umbra corpus sequitur, possit præsertim ex iusta causa revocari. * Id
- 17 quod indubitatum est tunc, quando Monachus presbyter per suum Prælaturam præficiatur Ecclesiæ parochiali subiectæ seu incorporatæ suo Monasterio, ad quam semper solet aliquis ex eodem Monasterio presentari. Ut enim Ecclesia ipsa Monasterio subiecta est; ita quoque Monachus inde assumptus, subiectus manet, nec censetur propriè ex Monasterio translatus, nec ab obedientia Monasterii liberatus. Aliiter quàm si Monachus per suum superiorem ad aliquam aliam Ecclesiam suo Monasterio minime subiectam aut incorpora-

Conf. Wameli. Tom. I.

tam presentatus, & per Episcopum in illa esse institutus: hoc enim casu non tam est obedientia, quàm manumissio Monachi, per quam Monachus definit sui monasterii esse obedientiarius, & pleno iure transit in subiectionem Episcopi. Quæ est elegans Panormitani doctrina & distinctio, in *cap. 2. de statu Monach. nu. 2. & in cap. Quod dei timorem, nu. 9. end. tit. & ante illum Frederici de Senis, d. conf. 134. Casus talis, quidam Abbas: eoque sensu accipiendum est, quod Ioannes Monachi scribit, in d. cap. 1. de capell. Monach. de pari conditione presbyteri secularis, & Monachi habentis intitulatam administrationem.*

Et ad hunc sensum trahenda est Ioannis Andreæ interpretatio de Bonifaciana constitutione; ut quoad Religiosos accipiat de his presbyteris Religiosis, qui à Monasterio ad Ecclesias, quæ non sunt de mensa Monasterii, seu Monasterio non sunt incorporatæ, omnino transferuntur, *cap. cum & plantare §. in Ecclesijs de privilegiis in cap. Lateranensi de præben.* non etiam de illis, qui in obedientia retinentur; ut sunt qui præficiuntur Ecclesijs Monasterio incorporatis: quo casu institutio Episcopi magis accessoria, quàm principalis est, & sequitur naturam principalis, hoc est conditionem Monachi & voluntatem Abbatis Ioan. Andr. in *cap. Veniens. in verb. examinandi de verb. significat. lib. 6. Benedict. Capra d. conclus. 73. nu. 4.*

De quo minus in proposito dubitandum est, quod per statuta dicti ordinis ita statutum & observatum fuerit, quod revocatio Monachorum ab Ecclesijs parochialibus Abbatis seu Prælati libera etiam potestati sit permessa. *l. si de interpretatione, delegib.* Et quamvis dicta Bonifaciana constitutio in effectu revocet, tollat, & annulet omnia & quæcumque statuta & consuetudines contrariæ facientes his verbis. *Consuetudine vel statuto quocumque contrario non obstante;* non perinde tamen eadem constitutione tolluntur privilegia contraria, præsertim per Sedem Apostolicam concessa: nam in concursu plurium, sublato uno impedimento, vis impediendi manet in eo, quod sublatum non est, *l. si non lex de hered. institut.* Quæ est interpretatio Glossæ ex Innocentio & Hostiensis ad dictam Bonifacianam constitutionem, in d. cap. 1. in *V. consuetudine.* ab omnibus approbata. Et ex ea consideratione scribit eadem Glossa, & sequitur Ioannes Andreæ, in d. cap. 1. *sub finem.* per illam constitutionem statuta & consuetudines, non etiam privilegia abrogari; ideoque in Fratibus humilioris & nominatim in Præmonstratensibus locum non habere. Ut dubium non sit eum vidisse huiusmodi Præmonstratensium privilegia permittentia generalem potestatem revocandi suos Monachos à quibuscumque beneficijs, quibus eos tam in proprijs, quàm alienis Ecclesijs præfici contingit. Ut sanè multa admodum clara & manifesta hac in re is Ordo habet à Clemente Quinto, Ioanne xxiii. Alexandro Quinto, Honorio quarto, Nicolao Quarto, Celestino Quinto, Pio Secundo, Sixto Quarto, Alexandro Sexto, Iulio Secundo; quæ nuper etiam approbatione felicis recordationis Gregorij xxi. sunt renovata & approbata, quatenus decretis sacri

facri æcumenici Concilij Tridentini non repugnant. Ultra quæ extat quoque Guidonis Episcopi Cameracensis ab hinc trecentis fere annis de hac revocandi Monachos parochialibus Ecclesijs prefatos libera potestate, speciale indultum.

Ad quæ privilegia conspiciendo oculos, facile tollitur quod ex statutis synodalibus Archiepiscopatus Cameracensis adfertur in contrarium: nam imprimis cum inferior non possit legem superioris tollere, c. Cum inferior de maior. & obed. Clem. ne Romani in prim. de elect. quatenus in decretis seu statutis dicte synodi aliqua continentur, quæ adversantur privilegijs Apostolicis, rata esse non debent, nec exemptos hac in parte privilegiatos complecti. ¶ Quinimo aperto jure reprobandur huiusmodi Archiepiscoporum & Episcoporum statuta; & inter cætera damnata gravamina, quæ Ordinarii exemptis inferre solent, hoc quoque est quod ab ijs statuta fiant exemptorum privilegijs derogantia Clem. 1. §. quidam statuta. De excess. pralat.

* Imo in genere non valet statutum, per quod statuitur, ne liceat Abbati suum Religiosum alicui Ecclesie vel administrationi præfatum etiam cum institutione Episcopi ad suum claustrum revocare, Freder. de Senis consil. 259. Cusus talis est, positio; quia simul stare non potest ut Monachus sit obedientiarius (qualem diximus esse eum, qui monasterio proprio incorporate Ecclesie præficiatur) & non sit, saltem ex rationabili causa etiam non requisito Episcopi consensu; ad monasterium suum revocabilis, quia per se perpetuitatis in eademque administratione sub suo Prælatu capax non est, d. c. 2. §. priores. d. c. Quod Dei timorem. Quo pertinet quod in formula reformationis Ordinibus Imperij per Carolum Quintum proposita, & in Synodo Cameracensi anno 1550. exhibita, & illis approbata inter alia continetur, quod Monachi à suis Prælatibus nisi ad curam animarum, manere nihilominus debeant sub eorum obedientia, qui eos corrigere, & revocare possunt. Et si enim ille dicte reformationis ordinationes per se Ecclesiasticos non ligent, quod à Principe laico propositæ sint, c. Ecclesia S. Maria de consil. quia tamen in dicta Cameracensi synodo satis receptæ & approbata, & una cum dicte synodi alijs actis, decretis, & statutis impressæ & editæ sunt, & per se aliqui sacris Canonibus maxime in hoc articulo consentaneæ, plurimum faciunt ad detegendam improbabilitatem eorum, quæ hac in parte propter revocationem dictum Fratrem Augustinum ex parte & sub nomine dicti Reverendissimi Episcopi adversus præfatum Revdum D. Abbatem acta sunt, aguntur, & adhuc in futurum fortè ipsam vigilijs insistenti agentur.

Ad quam improbabilitatem magis redarguetam plurimum facit, quod is, qui author seu dictator fuit dictarum literarum arrestatoriarum, ut ad suum sensum dictum statutum seu decretum synodale trahere & accommodare posset, parum integræ fide, & non sine reprehensione verba illius immutare seu sub immutatis verbis illa dictis literis inferre non erubuit, l. fin. Ad leg. Cornel. De fals. Cui enim vera dicti decreti verba nihil proponit aut contineant de suis seu proprijs Religiosis Abbatum, quorum monasterio curata benefi-

cia unita sunt; neque etiam de prohibitione; ne Abbates suos Religiosos ad curata beneficia præfatos ad sua Monasteria sine consensu Episcopi revocare possint; in dictis tamen literis, corruptis au saltem mutatis verbis dicti decreti, & contra illorum fidem additum est, de suis Religiosis; item de revocatione suorum Religiosorum ad sua monasteria; ob id nimirum, quod sine huiusmodi additione & mutatione, dictum decretum huic intentioni Rmi D. Episcopi inservire non posse facile animadverterit: nam in vero suo sensu, quæ verba ipsa ex eorum communi usu præseferunt (quæ in primis & ante omnia in consideratione haberi debent, l. in usu 158. l. amiculum 132. §. 1. de verb. signif. l. 2. §. is qui naven de exerc. act. l. 3. §. hac verb. & ibi Bart. de neg. gest. l. Labeo de supp. leg. l. Non aliter. de legat. 1. nihil aliud invenitur continere dictum synodale statutum, quam continetur in supradicta Bonifaciana constitutione, in d. c. 1. De capella monach.

Prout etiam in dubio verba simpliciter pronuntiata referri debent ad sensum legis, seu canonis, l. 1. c. De fruct. & lit. expens. & ibi Bald. & sic potius accipienda; ut non inducant juris communis correctionem, sed potius ad illius concordantiam, & consonantiam reducuntur, l. 2. c. De nex. ad. l. 1. c. De inoff. donat. cap. Cum expedit de elect. lib. 6. & intelligantur secundum limitationes & declarationes, quæ sunt in eodem correspondente juris communis articulo, etiam si per eam interpretationem statuti nulla alia esset operatio, Bart. in l. ult. §. in computatione. de iure delib. & ibi Castrensis. nu. 2. Decius consil. 356. In causa D. Maria nu. 4. ob id, quod favorabilis sit interpretatio statuti, per quam illud reducitur ad terminos juris communis, gloss. in c. Statutum in v. numerandum de præben. lib. 6. Decius consil. 444. Concurrit patruus. nu. 15. Cum ergo de suis seu proprijs Religiosis Ecclesijs curatis à suis Abbatibus præfectis dictum statutum in specie non loquatur, sed in genere de pastores ad beneficia curata Abbatum seu Monasterio unita præsentatis, admissis, & approbatis, ex sensu dicte Bonifacianæ constitutionis accipiendum & restringendum venit ad presbyteros vel sæculares, vel Religiosos Abbati præsentanti minime subiectos, nec obedientiarios; secundum distinctionem, quæ ex veriore Doctorum interpretatione dicte constitutioni Bonifacianæ accomodamus.

In quo sensu accepto dicto synodali decreto seu statuto, cessabit id, quod superius dictum est de nullitate & invaliditate huiusmodi statuti seu decreti, tamquam ambitiosi in præjudicium Abbatum, l. Ambitiosa. c. De decret. ab ord. fac. cum derogatione Canonis Pontificij, quod inferioribus nullâ ratione permissum esse diximus, d. Clem. ne Romani. Relinquitur ergo quod dicte literæ nihilo sint validiores ob prætextam illam causam revocati præfati Fratris Augustini ad suum monasterium sine Episcopi consensu. Et ut aliquo modo per præfatum Remum D. Episcopum adversus dictum D. Abbatem procedi potuisset ad restituendum præfatum Fratrem Augustinum dicte Ecclesie contra illius revocationem (quod jure fundatum non esse satis demonstratum est) nullâ tamen ratione fundatum est arrestum bonorum seu fructuum

De Iudicijs.

S V M M A R I V M.

Iurisdiclio ordinaria quoad clericum exemptum.

1. Actor ex certa qualitate agens eam probare debet.
2. Residere nemo duobus locis potest in beneficio.
3. Inactum ibi finiri debet ubi captum est.
4. Ordinarij iurisdiclio prorogabilia.
5. Prorogatio iudicij quomodo fiat.
6. Exemptus ratione rei alibi forum sortitur.
7. Beneficia plura habens ratione cuiusque forum sortitur.
8. Exemptus ad officium aliud assumptus amittit responsum illius privilegium exemptionis.
9. Rectoris ecclesiasticæ appellatione venit etiam is qui simplex possidet beneficium.

CONSILIUM LXI.

MAGNA deductione aut subtili demonstratione opus non est in demonstrando, quod malo iure D. Petrus Trutius & cum eo Capitulum B. Mariæ Antverpiensis, à Reverendo Domino Abbate S. Gertrudis impetraverit literas inhibitoriales, contra Dominos Decanum & Capitulum S. Gummari Lirenſis Opponentes. In primis enim certum est, D. Petrum, ex cuius persona dependet hæc causa, illas impetrasse in qualitate Capellani residentis in Collegiata Ecclesia B. Mariæ Antverpiensis, & virtute exemptionis, quæ dictæ Ecclesiæ competere dicitur; & de neutro constare ex actis. Nam etſi Impetrans positivè allegaverit D. Petrum tempore citationis ab Officiali Cameracensi decretæ, fuisse residentem in Capellania in Ecclesia B. Mariæ Antverpiensis; est tamen id ab Opponentibus manifestè negatum, nec per impetrantem probatum; ita ut defectus qualitatæ, in qua intentionis seu inhibitionis suæ causam & fundamentum constituit Impetrans, necessariò arguat iuris defectum: * qui enim in qualitate aliqua se fundat, præsertim si sine ea ius fundantis stare non potest, qualitatem illam ante omnia probare debet, gloss. & DD. in l. Eun. altum, de negot. gest. Alex. consil. 24. Animadversis nu. 2. vol. 2. etiamli aliqui in alijs facile præsumi posset illa qualitas, veluti paupertas, quæ licet naturaliter magis præsumatur, quàm divitiæ, probanda tamen est ab eo, qui paupertatem intentionis suæ causam proponit, gloss. Bart. & alij in l. si verò §. qui pro rei Quisq. cog. Bald. in l. Non prius in princ. C. Quando ff. vel privat. Sanè instrumentum in hac causa exhibitum, nihil facit ad probationem residentie in dicta Capellania; sed hoc tantum probat, quando Dominus Petrus factus fuerit Capellanus: at verò hoc non arguit residentiam; non magis quàm residentiam in Ecclesia Lirenſi, in qua tunc etiam erat Capellanus: nam utroque loco reledisse dici non potest, cap. Quia nonnulli. D. cler. non residen. & si posset, nihil obstar, quo minus ratione alterius domicilij coram Officiali in iustriahi possit, cap. fin. de foro compet. Et si præsumptione hic agendum esset, præsumi potius deberet tempore dictæ citationis in priore loco reledisse,

L 2

reledisse,

22 fructum dicti Abbatis & sui monasterij, * eo quod vulgaris iuris regula sit, à sequestro, cujus species est bonorum arrestum, non esse incipiendum, perinde iure Canonico, Clement. 1. de sequest. poss. ut civili approbata, l. 1. C. De probib. seq. pecu. Est enim huius generis arrestum velut species seu modus executionis, Card. Molin. ad consuetud. Paris. §. 52. gloss. nu. 2. à qua numquam faciendum est initium, l. 1. §. ult. C. De exec. rei iud. & violentiæ quandam speciem habet huiusmodi arrestum, per quod possessor si non omnino, propriè spoliatur suâ possessione, illi tamen eripiuntur, vel saltem impediuntur possessionis commoda, propter impeditam facultatem continuandi perceptionem fructuum: ideoque nullâ ratione secundum terminos juris communis ferenda, Felin. in c. Licet causam n. 11. de probat. Petr. Anchoran. cons. 248. Ad prædicta dubia nu. 3. Steph. Bertrandus cons. 257. Viso processu nu. 7. vol. 8. Et quamvis apud iudices laicos in vii passim nunc sint huiusmodi arresta, & ab illis plerumque fiat initium litis; in foro tamen Ecclesiastico tam habbarus usus receptus non est, nec tolerari debet, propter iuris communis illi repugnantes rationes. Neque enim quod in foro seculari usitatum est inter mere laicos, statim quoque eodem exemplo rapiendum & transferendum est ad forum Ecclesiasticum, in quo non secundum leges aut consuetudines laicorum, sed secundum præscriptum juris tantum procedendum, & iudicandum est, c. Quod clericis de foro compet.

23 Absurda quoque est, quæ in dictis literis continetur, brachij secularis invocatio dicto arresto & executioni dictarum literarum adjuncta; ob id, quod ab illa multò minus fieri debeat initium litis, & ad illam iudex Ecclesiasticus contra Ecclesiasticum procedere non possit, nisi propter extremam inobedientiam: potius enim quàm ad illam perveniat, debet adhibere omnia alia iuris remedia, quibus contumacia non obtemperantis ius dicenti alias coerceri potest, l. 1. D. si quis iudic. non obtemper. & tunc demùm ad invocationem hanc descendere, cum fecit quicquid potuit, & non habet ultra quod amplius faciat: ita ut hoc remedium invocationis brachij secularis pro supplemento tantum sit; ut bene notat Archidiaconus, in c. De persona xi. q. 1. Quod eùm factum non sit in hac causa, consequens est huiusmodi invocationem tam improprie factam nullius esse momenti c. Cum non ab homine de iudic. Oldrad. consil. 89. Episcopus invocat brachium seculare, nu. 5. Quæ omnia cum se ita habeant, consultum, imò necessarium est Redo D. Abbati, ut adversus has Remi D. Episcopi literas tot vitij nullitatis & iniustitiæ laborantes, oportuno iuris remedio sibi consulat: & quidem expeditissimè & consultissimè per refugium ad D. Conservatorem privilegiorum Ordinis Præmonstratensis, cujus autoritate (quia major est ordinariâ potestate, & adversus ordinariam potestatem infringentem privilegia Ordinis constituta est) per literas inhibitoriales & huiusmodi attentatorum revocatoriales facillè cassabuntur & irritabuntur, quæcumque dictus Reverendissimus Episcopus per dictas suas literas & illarum occasione hæcenus fecit, & fortè adhuc, antequam illi sic occurratur, facturus erit.

Cons. Wamef. Tom. I.